

وحیده کریمی: اواخر سال گذشته بود که محمدجواد ظریف، وزیر پیشین امور خارجه، در هفدهمین همایش سالانه انجمن علوم سیاسی ایران نکته‌ای مهم از تلاش روسیه برای بهبود روابط خود با غرب آن‌هم با استفاده از موقعیت ایران بیان کرد و گفت: «پوتین در مصاحبه خود با تاکر کارلسون می‌گوید سال ۲۰۰۸ ما حاضر بودیم برای مقابله با ایران با آمریکا متحد شویم. ما هر کاری کردیم تا با غرب همکاری کنیم. اما غرب با ما همکاری نکرد».
بازنشر این سخنان در روزهای گذشته به ذائقه روس‌ها خوش نیامده و سفارت روسیه در تهران در کانال تلگرامی منتسب به خود مطلبی در پاسخ به سخنان ظریف منتشر کرده است.
بیانیه‌ای که چند روزی است در شبکه اجتماعی ایکس به وسیله اکانت‌های منسوب به جریان رادیکال داخلی بارها بازنشر شده که اگر نگوییم این تولید محتواها از سر دل‌بستگی به روایت روسی است، باید قبول کنیم بهانه‌ای است برای تخریب و تضعیف معاون راهبردی رئیس‌جمهور. آن‌هم در قبال کشوری دیگر. هرچند واکنش سفارت روسیه در تهران به بازنشر اظهارات محمدجواد ظریف، نشان‌دهنده حساسیت این کشور درباره برداشت‌های تاریخی در زمینه روابط ایران و روسیه است و اینکه بخواهد روایتی جدید خلق کند هم طبیعی است، اما مسئله این است که روایت روسی تا چه میزان می‌تواند در برابر شواهد ایستادگی کند که این‌چنین در میان رادیکال‌های مخالف ظریف در حال بازشرو و حمایت است.

در متن سفارت روسیه در تهران آمده است: «محمدجواد ظریف در تاریخ ۲۲ اسفندماه ۱۴۰۲ گفته بود که روسیه در سال ۲۰۰۸ آماده بود تا با ایالات متحده برای مقابله با ایران همکاری کند. این اظهارات به قدری نادرست هستند که کوبی روسیه به همراه ایالات متحده و کشورهای اروپایی علیه ایران برنامه‌هایی در نظر داشته است».

در ادامه، سفارت روسیه ضمن ارائه توضیحاتی درباره طرح پیشنهادی ولادیمیر پوتین به دولت وقت ایالات متحده درباره استقرار یک سامانه مشترک پدافندی ضد موشک در جمهوری آذربایجان، با لحنی خارج از عرف دیپلماتیک هشدار داده که «سفارت هرگونه ادعای مشابهی را به‌عنوان کذب یا نداشتن تخصص در نظر می‌گیرد» و به مخاطبانی که از آنها نام نبرده، توصیه کرده است «تاریخ را با دقت بیشتری مطالعه کنند».

اما ماجرا چیست

سال گذشته، محمدجواد ظریف در یک نشست علمی و در چارچوب یک بحث آکادمیک درباره روابط بین‌الملل، اظهاراتی را مطرح کرده که با نگاهی بی‌طرفانه به محتوای آن نشست متوجه می‌شویم هدف نه انتقاد از روسیه، بلکه تبیین این نظریه بنیادین در روابط بین‌الملل بوده است که دوران اتحادها به سر آمده و در نظام بین‌المللی معاصر، ائتلاف‌ها نه بر اساس دوستی و دشمنی مطلق، بلکه بر مبنای منافع ملی و ملاحظات مقطعی و مسئله‌محور شکل

خوراک سفارت روسیه برای جریان رادیکال در راستای تخریب معاون راهبردی رئیس‌جمهور و درواکنش به سخنانی در اسفند ۱۴۰۲

روایت‌سازی به سبک روسی

By Sheryl Gay Stolberg
June 8, 2007

ROSTOCK, Germany, June 7 — After months of angrily rejecting a White House plan for missile defense in Europe, President Vladimir V. Putin of Russia surprised President Bush on Thursday with an offer to build a joint system in the former Soviet Republic of Azerbaijan.

The proposed system, designed to guard against a missile attack from Iran, poses serious diplomatic and technical challenges, experts said. But the fact that it was suggested by Mr. Putin, and not immediately rejected by Mr. Bush, indicated a desire on both sides to cool the hostile exchanges that in recent months had driven relations to a low point in the post-cold-war era.

عکس شماره ۴ - نیویورک‌تایمز

But we hope that these consultations will not serve as cover to cover some unilateral actions, and I have told George about that. Because as soon as a country, for instance, Iran, carries out its first test of its long-range missile, our reconnaissance means, and American reconnaissance means will register this immediately. Three to five years will be necessary from the first test until the system is operational. This time is fairly enough to deploy any ABM system. Therefore, no matter how long our talks are going on, we will never be late. The major thing for these negotiations is that they should be viewed and should take into account joint interests in the security area.

عکس شماره ۲- اظهارات پوتین در نشست مطبوعاتی با جورج بوش مورخ ۷ ژوئن ۲۰۰۷-آرشیو کاخ سفید

On June 7, 2007, at the G8 summit in Germany, during the direct talks between the two then presidents, George W. Bush and Vladimir Putin, the Russian president made a proposal to the US to use Russian radars for controlling missile launches from Asia (i.e. Iran) thus making the deployment of American ABM systems in Eastern Europe unnecessary.

یکساعتی که در آن پوتین و بوش دربارۀ راهبردی روسیه گفت‌وگو کردند

رسمی کاخ سفید و همچنین وب‌سایت رسمی کرملین ثبت شده است، به‌وضوح یکی از اهداف این طرح را مقابله با برنامه موشکی ایران عنوان کرده است. به تصویری که در این زمینه وجود دارد، نگاه بیندازیم (عکس شماره ۱ و ۲). نباید فراموش کرد که در آن زمان، بسیاری از رسانه‌های بین‌المللی -ازجمله رسانه دولتی «راشاتودی»- و نشریات تخصصی در تحلیل‌های خود به این موضوع پرداخته و پیشنهاد همکاری روسیه و ایالات متحده برای خنثی‌سازی تهدید موشکی ایران را -که در سال ۲۰۰۹ نیز مجدداً از سوی روسیه مطرح شد- مستند کرده‌اند. پوتین نیز در مصاحبه اخیر خود با تاکر کارلسون مجدداً به این موضوع اشاره کرده است که تصویر آن هم ضمیمه همین گزارش و قابل رؤیت است(عکس شماره ۳ و ۴)

ادعایی شتاب‌زده

سفارت روسیه در پاسخ خود مدعی شده است پیشنهاد پوتین نه برای مقابله با ایران، بلکه با هدف خنثی‌سازی طرح استقرار سامانه‌های ضدموشکی ایالات متحده و اروپا در مجارستان، لهستان و جمهوری چک مطرح شده بود. در این راستا، در بیانیه خود آورده است: «پس از آنکه مشخص شد این استدلال‌ها بر آمریکایی‌ها و اروپایی‌ها تأثیری ندارد، آقای پوتین به رئیس‌جمهور بوش پیشنهاد داد که به ایجاد یک سامانه دفاع موشکی مشترک فکر کند، به‌گونه‌ای که روسیه، ایالات متحده و اروپا در آن مشارکت داشته باشند». اما به نظر می‌رسد سفارت روسیه آن‌چنان شتاب‌زده این متن را تهیه کرده که در آن مشخص نکرده است این مشارکت دقیقاً برای مقابله با چه تهدیدی و موشک‌های کدام کشور بنا بود انجام شود؟

شوق

اینکه دولت روسیه در مقطعی تصمیم گرفته باشد -در راستای تأمین منافع خود- با آمریکا و اروپا همکاری راهبردی و نظامی داشته باشد، موضوع عجیبی نیست. اما حقیقت این است که آنچه مورخان و تحلیلگران بر اساس شواهد و اسناد موجود بر آن اتفاق نظر دارند، این است که عامل ترغیب‌کننده دولت‌های غربی در پیشنهاد روسیه، «رهگیری و نظارت بر برنامه موشکی ایران» بوده و اظهارات محمدجواد ظریف نیز دراین‌باره با اجماع صاحب‌نظران کاملاً مطابقت دارد.

رای مثبت به ۷ قطع‌نامه علیه ایران در شورای امنیت

در همین راستا باید تأکید کرد عاملی که به شکل‌گیری چنین اجماع نظری کمک کرد، این واقعیت بود که در آن مقطع تاریخی روسیه به هفت قطع‌نامه‌ای که علیه ایران در شورای امنیت تصویب شد، رای مثبت داد و به‌این‌ترتیب شائبه نوعی همکاری بین روسیه و غرب درباره ایران ایجاد شده بود.

البته اینکه سفارت روسیه پس از ۱۸ سال که از زمان ارائه این طرح می‌گذرد، اکنون تصمیم گرفته توضیح دهد که این پیشنهاد درواقع برای مقابله با ایران نبوده و صرفاً اقدامی تاکتیکی برای اشنای نیات واقعی آمریکا و اروپا بوده، خود جای تأمل دارد. با توجه به انعقاد قرارداد راهبردی ۲۵ساله

میان ایران و روسیه، این شفاف‌سازی از سوی سفارت روسیه را می‌توان به فال نیک گرفت. آنچه جای پرسش دارد، این است چرا این‌ توضیح که می‌توانست در قالبی دیپلماتیک و محترمانه ارائه شود، با چنین لحن نامتعارفی بیان شده است؟ یا نگاه بالا به پایین روسیه به ایران از کجا نشئت گرفته است؟

دراین‌بین، با توجه به حملاتی که در دو ماه گذشته از سوی برخی محافل جناحی علیه معاون راهبردی رئیس‌جمهور انجام شده است، بیانیه غیرمعمول و چه‌بسا غیرضروری سفارت روسیه -که به بهانه یک سخنرانی علمی که ۱۱ ماه پیش انجام شده، منتشر شده است- می‌تواند این شائبه را نزد افکار عمومی ایجاد کند که این سفارت قصد دارد در امور داخلی ایران مداخله کند. با توجه به نگاه منفی و بدبینانه‌ای که در بخشی از جامعه ایران به دلایل تاریخی درباره روابط با روسیه وجود دارد، به کارگزاران سفارت روسیه توصیه می‌شود از این پس رفتار خود را در چارچوب عرف و آداب دیپلماتیک حفظ کنند و از اهانت به مقامات ارشد دولت میزبان چه محمدجواد ظریف و چه دیگر مسئولان کشور خودداری کنند. بالطبع در شرایطی که روابط ایران و روسیه با انعقاد قرارداد راهبردی ۲۵ساله در آستانه گسترش قرار دارد، رعایت این اصل از سوی سفارت میهمان اهمیت مضاعفی می‌یابد. به هر حال همکاری راهبردی دو کشور نوباست و با سوءتفاهماتی ازجمله ظن دخالت در سیاست داخلی و همچنین تحقیر کشور میزبان می‌تواند کل رابطه را دچار دست‌اندازهایی سیاسی کند که نتیجه ناپسندی برای هر دو کشور خواهد داشت.

ریمونددویل

RAYMOND WEIL

GENEVE

freelancer collection

SARMAN Co.

شرکت سرمان

۰۲۱ ۲۲ ۶۱ ۳۷ ۵۲

